

विषयसूची

विषय	पृष्ठ सङ्ख्या
पूर्वकथन र कृतज्ञता शोध सांराश सङ्केताक्षर शब्दसूची	
पहिलो अध्याय शोधकार्यको परिचय	१-११
१.१ शोध-शीर्षक	
१.२ शोध समस्या कथन	
१.३ शोधकार्यको उद्देश्य	
१.४ पूर्वकार्यको सर्वेक्षण	
१.५ शोधकार्यको आवश्यकता र औचित्य	
१.६ विषयगत अवधारणा र सैद्धान्तिक स्वरूप	
१.७ शोधकार्यको क्षेत्र र सीमा	
१.८ शोधविधि	
१.९ सामग्री सङ्कलन विधि	
१.९.१ पुस्तकालयीय विधि	
१.९.२ क्षेत्रकार्य विधि	
१.१० शोधकार्यको प्रस्तुतिगत आधार	
१.११ शोधसामग्री स्रोत	
१.१२ शोधप्रबन्धको रूपरेखा	
दोस्रो अध्याय आधुनिक भारतीय नेपाली आख्यानको विषयपरक परिचय	१२-३०
२.१ आधुनिक शब्दको अर्थ र परिभाषा	
२.२ आधुनिक भारतीय नेपाली कथा साहित्यमा प्रयुक्त विषयपरक अध्ययन	

२.३ आधुनिक भारतीय नेपाली उपन्यास साहित्यमा प्रयुक्त
विषयपरक अध्ययन

२.४ निष्कर्ष

तेस्रो अध्याय	आख्यानमा विषयपरक अध्ययनको अवधारणा र सिद्धान्त	३१-१०७
३.१	आख्यानको सैद्धान्तिक आधार	
	३.१.१ आख्यान शब्दको अर्थ, परिभाषा र स्वरूप	
३.२	कथा र उपन्यासको आख्यानात्मक स्वरूप	
	३.२.१ कथाको परिचय	
	३.२.२ उपन्यासको परिचय	
३.३	आख्यानका संरचनागत तत्त्वहरूको परिचय	
	३.३.१ कथावस्तु	
	३.३.२ पात्र तथा चरित्र-चित्रण	
	३.३.३ दृष्टिबिन्दु वा कथनपद्धति	
	३.३.४ देश, काल वा वातावरण	
	३.३.५ संवाद वा कथोपकथन	
	३.३.६ सारवस्तु वा केन्द्रीय कथ्य	
	३.३.७ गति र लय	
	३.३.८ प्रतीक र बिम्ब	
	३.३.९ भाषा र शैली	
३.४	आख्यानमा विषयपरक वर्गीकरणका आधारहरू	
	३.४.१ आख्यानको विषयपरक अध्ययन	
	(क) सामाजिक	
	(ख) आर्थिक	
	(ग) शैक्षिक	
	(घ) राजनैतिक	
	(ङ) सांस्कृतिक	

- (च) ऐतिहासिक
- (छ) आञ्चलिक
- (ज) मनोवैज्ञानिक
- (झ) प्रेम-प्रकरण
- (ञ) जातीय चेतना
- (ट) पर्यावरण चेतना
- (ठ) भिन्न क्षमता
- (ड) पौराणिक
- (ढ) दार्शनिक
- (ण) जीवनीपरक
- (त) साहसिक
- (थ) जासुसी
- (द) मिथकीय

३.५ कथानक वा उद्देश्यका आधारमा आख्यानका विषयपरक प्रकार

- ३.५.१ घटनाप्रधान
- ३.५.२ चरित्रप्रधान
- ३.५.३ नाटकीय
- ३.५.४ चित्रात्मक वा मिश्रित

३.६ लेखन शैलीका आधारमा आख्यानको विषयपरक भेद

- ३.६.१ वर्णनात्मक
- ३.६.२ आत्मकथात्मक
- ३.६.३ पत्रात्मक
- ३.६.४ स्वैरकल्पनात्मक
- ३.६.५ व्यङ्ग्यात्मक
- ३.६.६ अकथा तथा अउपन्यास
- ३.६.७ चेतनप्रवाह लेखन

- ३.६.८ डायरी लेखन
- ३.६.९ समास लेखन र व्यास लेखन
- ३.६.१० सूत्र लेखन
- ३.७ विचारधारा वा प्रवृत्तिका आधारमा आख्यानका विषयपरक प्रकार
- ३.७.१ आदर्शोन्मुख यथार्थवाद
- ३.७.२ स्वच्छन्दतावाद
- ३.७.३ यथार्थवाद
- ३.७.४ सामाजिक यथार्थवाद
- ३.७.५ आलोचनात्मक यथार्थवाद
- ३.७.६ समाजवादी यथार्थवाद
- ३.७.७ प्रगतिवाद
- ३.७.८ विसङ्गतिवाद
- ३.७.९ अस्तित्ववाद
- ३.७.१० प्रयोगवाद
- ३.७.११ प्रकृतवाद
- ३.७.१२ नारीवाद
- ३.८ विषयपरक सङ्गठन र व्यवस्थापन
- ३.८.१ विषयवस्तु र कथानक
- ३.८.२ उपकरण र उपयोगिता
- ३.८.३ विषयपरक संरचनाका आधार र स्रोतहरू
- (क) प्रमुख विषयस्रोत
- (ख) पुराण र इतिहास
- (ग) स्वैरकल्पना
- (घ) मिथक
- ३.९ विषयपरक संरचनाका आधारमा विषयवस्तुका प्रकार
- ३.९.१ सङ्गठन र गुम्फनका आधारमा

- (क) विन्यस्त कथावस्तु
- (ख) शिथिल कथावस्तु
- ३.९.२ परिणतिका आधारमा
  - (क) दुःखान्तक
  - (ख) सुखान्तक
  - (ग) व्यङ्ग्यात्मक
- ३.९.३ आयामका आधारमा
  - (क) आधिकारिक कथावस्तु
  - (ख) प्रासङ्गिक कथावस्तु
- ३.९.४ प्रस्तुति वा ढाँचागत आधारमा
  - (क) सरल
  - (ख) जटिल

३.१० निष्कर्ष

चौथो अध्यायः प्रदीप गुरुडका आख्यान-कृतिहरूको विषयपरक अध्ययन १०८-२०५

- ४.१ प्रदीप गुरुडको साहित्यिक परिचय
- ४.२ विषयपरक अध्ययन
  - ४.२.१ सामाजिक
    - (क) सामाजिक कुकृत्य र उच्छृङ्खलता
    - (ख) असामाजिक तत्त्व र विदेशी संस्कृतिको प्रभाव
    - (ग) मानवीय आडम्बर तथा धुर्त्याइँ
    - (घ) सरकारी कर्मचारीहरूको कर्तव्य विमुखता र भ्रष्टचारी प्रवृत्ति
    - (ङ) प्रतिनिधियुक्त आमा, भ्रूणजाँच र भ्रूणहत्या
    - (च) दाम्पत्य सम्बन्धको सङ्कट

- (छ) बालश्रमिक उत्पीडन
- (ज) नारी समस्या
- (झ) शरणार्थी समस्या
- ४.२.२ आर्थिक
- ४.२.३ शैक्षिक
- ४.२.४ राजनैतिक
- ४.२.५ सांस्कृतिक
  - (क) लोकजीवन
  - (ख) लोक-संस्कृति
  - (ग) लौकिक आस्थामूलक
  - (घ) लोकव्यवहारमूलक
  - (घ.अ) भौतिक
  - (घ.आ) धार्मिक
  - (ड) सामाजिक
  - (ड.अ) विवाह संस्कार
  - (ड.आ) मृत्यु संस्कार
  - (च) लोकभाषाको प्रयोग
  - (छ) सहरिया लोकजीवन
  - (ज) अन्तर्जातीय संस्कृति
- ४.२.६ ऐतिहासिक
- ४.२.७ आञ्चलिक
- ४.२.८ मनोवैज्ञानिक
- ४.२.९ प्रेम-प्रकरण
- ४.२.१० जातीय चेतना
- ४.२.११ पर्यावरण चेतना
- ४.२.१२ भिन्न क्षमता

	४.३	निष्कर्ष	
पाँचौं अध्याय		उपसंहार र निष्कर्ष	२०६-२२१
	५.१	उपसंहार	
	५.२	उपसंहारका मूल बुँदाहरू	
	५.३	प्रस्तुतिगत ढाँचा	
	५.४	निष्कर्ष	
	५.५	भावी शोधकर्तालाई सुझाउ	
		सन्दर्भ सूची	२२२-२२९
		परिशिष्ट	
		परिशिष्ट १. अन्तर्वार्ता	
		परिशिष्ट २. जर्नलमा प्रकाशित शोध पत्र।	